

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Abalı (Korxa) kırsal mahallesinde yeniden başlatılan kalker ocağı faaliyeti, tarihi ve doğal miras açısından son derece önemli bir alan olan Birkleyn Mağarası başta olmak üzere, çevredeki ormanlık alanlar, mera sahaları ve yerleşim yerleri üzerinde ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Söz konusu çalışma daha önce bölge halkının tepkileri ve hukuki başvuruları sonucunda 2021 yılında durdurulmuş, ancak geçtiğimiz aylarda yeniden başlatılmıştır. Mağaranın yakınında dinamitli patlatmalar yapılması; sadece doğa ve tarım alanlarını değil, Mezopotamya'nın kadim uygarlıklarından kalan kültürel değerleri de telafisi mümkün olmayan şekilde tahrip etme riski taşımaktadır.

Birkleyn Mağarası, Dicle Nehri'nin kaynağı olması ve tarihsel-mitolojik anlatılardaki yeriyle hem ekolojik hem kültürel olarak korunması gereken bir sit alanıdır. Ancak maden çalışmasına dair izinlerin Karayolları gibi ilgili olmayan kurumlardan alınmış olması, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) ve kültürel miras koruma ilkeleri açısından ciddi kuşku doğurmaktadır.

Öte yandan, bölge halkı tarafından yapılan çok sayıda başvuru ve şikâyetin ilgili kamu kurumları tarafından işleme konulmadığı da ifade edilmektedir. Bu durum, yurttaşların anayasal haklarının ihlali anlamına geldiği gibi, çevre ve kültürel varlıkların korunması yükümlülüğünü açıkça yerine getirmeyen bir kamu pratiğine de işaret etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Birkleyn Mağarası, Bakanlığınız tarafından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescillenmiş midir? Eğer tescillenmişse hangi koruma statüsündedir?
2. Maden çalışmasının mağara ve çevresindeki tarihî dokuya vereceği zarar konusunda herhangi bir bilimsel rapor hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa kamuoyuyla paylaşılması düşünülmekte midir?

3. Bakanlığınıza yapılan başvurulara rağmen maden çalışmasının devam etmesine nasıl izin verilmiştir? İzin süreçlerinde Bakanlığınız ne şekilde devreye girmiştir?
4. Çalışmalara ilişkin Kültür Varlıklarını Koruma Kurulları'na herhangi bir başvuru yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi karar alınmıştır?
5. Birkleyn Mağarası ve çevresinin tümüyle sit alanı ilan edilerek koruma altına alınması yönünde Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?